

Handläggare
Frida Jonasson
Telefon: 08-50820513**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2025-12-18

Remiss av styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag

Svar på remiss från kommunstyrelsen, rotel IV, dnr KS
2025/1355

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens
tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat ärendet *Styrning av insatser utan
behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag* på
remiss. Remissen handlar om hur Stockholms stad ska organisera
beslut om insatser som kan ges utan behovsprövning enligt den nya
socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025.

Förslaget innebär att kommunfullmäktige ger socialnämnden,
arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden rätt att, till och med 31
december 2028, besluta vilka insatser som ska tillhandahållas utan
behovsprövning, om eventuella villkor ska gälla för insatsen och om
undantag från dokumentationsskyldighet ska göras. Beslut som
fattas av dessa nämnder ska gälla för hela staden och
stadsdelsförvaltningarna ges möjlighet att lämna synpunkter innan
beslut fattas.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att den föreslagna beslutsordningen
är ändamålsenlig och stödjer omställningen till en mer
förebyggande och lättillgänglig socialtjänst. Genom att flytta beslut
till facknämnderna möjliggörs en samordnad och effektiv hantering
i hela staden under omställningsperioden.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är remissinstans för *remiss
av styrning av insatser utan behovsprövning under omställning
enligt ny socialtjänstlag*. Remissen inkom från kommunstyrelsen till
stadsdelsstadsdelsförvaltningen den 30 oktober 2025 och ska

besvaras senast den 6 januari 2026. Övriga remissinstanser är Stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder i staden.

Stockholms stad arbetar sedan 2024 med omställning till den nya socialtjänstlagen (2025:400) som trädde i kraft den 1 juli 2025. Flera nämnder - stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och äldreomsorgsnämnden - ansvarar för att utföra socialtjänstens uppdrag enligt lagen. Omställningsarbetet syftar till att utveckla en mer förebyggande, tidig och lättillgänglig socialtjänst och pågår inom ramen för projektet *Framtidens socialtjänst - Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*.

I juni 2025 beslutade kommunfullmäktige om flera ärenden som rör insatser utan behovsprövning enligt den nya lagen, bland annat att vissa insatser får tillhandahållas utan behovsprövning under en övergångsperiod och att uppgifter som kan röja identitet inte ska dokumenteras vid sådana insatser. Socialnämnden och äldreomsorgsnämnden fick samtidigt uppdraget att föreslå vilka insatser som ska ges utan behovsprövning i hela staden, eventuella villkor och undantag från dokumentation.

Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat ärendet *Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag* på remiss. Ärendet avser ett förslag om beslutsordning för hur Stockholms stad ska hantera insatser som kan ges utan behovsprövning enligt den nya socialtjänstlagen.

Förslaget innebär att kommunfullmäktige, fram till och med 31 december 2028, ger socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och äldreomsorgsnämnden rätt att besluta om:

- vilka insatser som ska ges utan behovsprövning och eventuella villkor för att ta del av insatsen,
- om undantag från dokumentationsskyldighet ska gälla och
- när en insats utan behovsprövning inte längre ska ges utan behovsprövning.

Beslut som fattas av facknämnderna ska gälla för hela staden och innan beslut fattas ska synpunkter från berörda stadsdelsförvaltningar inhämtas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förebyggande och främjande i samråd med avdelningarna individ och familj samt funktionsnedsättning, socialpsykiatri, äldreomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen bedömer att den föreslagna beslutsordningen är ändamålsenlig under omställningen till den nya socialtjänstlagen. Genom att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och äldre- och våldsnämnden tillfälligt får mandat att besluta om insatser utan behovsprövning, liksom villkor och eventuella undantag från dokumentationsskyldighet, skapas förutsättningar för en samordnad och effektiv hantering för hela staden.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att beslut ska gälla stadsövergripande och att synpunkter från berörda stadsdelsförvaltningar ska inhämtas innan beslut fattas. Detta säkerställer att lokala erfarenheter och målgruppsperspektiv beaktas samt att insatserna kan utformas likvärdigt och rättssäkert.

Stadsdelsförvaltningen anser att den föreslagna ordningen underlättar omställningen till ett mer förebyggande och lättillgängligt arbetssätt, där socialtjänsten kan erbjuda tidiga och flexibla insatser utan föregående behovsprövning, i linje med de bakomliggande syftena till den nya lagstiftningen.

Jämställdhetsanalys

Stadsdelsförvaltningen bedömer att förslaget om en beslutsordning för insatser utan behovsprövning kan få olika konsekvenser för kvinnor och män beroende på hur insatserna utformas och vilka grupper de riktas till. Kvinnor söker generellt oftare stöd från socialtjänsten inom områden som våld i nära relationer, i jämförelse med män som i större utsträckning kommer i kontakt med socialtjänsten vid exempelvis missbruk eller kriminalitet. Det innebär att tillgången till tidiga och lättillgängliga insatser kan möta olika behov. I remissförslaget framgår att facknämnderna ska göra jämställdhetsanalyser när beslut fattas om insatserna, vilket stadsdelsförvaltningen ser som viktigt eftersom det bidrar till att säkerställa att kvinnor och män ges likvärdiga möjligheter att ta del av insatserna och att eventuella skillnader uppmärksammas och kan följas upp. Stadsdelsförvaltningen bedömer därför att beslutsordningen, om den kombineras med systematisk uppföljning, kan bidra till att minska omotiverade skillnader mellan könen.

Barnkonsekvensanalys

Stadsdelsförvaltningen bedömer att förslaget kan få positiva konsekvenser för barn och unga eftersom insatser utan behovsprövning kan innebära att stöd sätts in tidigare och utan en omfattande myndighetsprocess. Tidiga insatser kan bidra till att problem inte hinner fördjupas, vilket ligger i linje med barnkonventionens princip om barnets bästa. En insats utan behovsprövning får inte tillhandahållas ett barn utan

vårdnadshavarens samtycke. Nämnden får dock tillhandahålla sådana insatser till ett barn om barnet har fyllt 15 år och det är lämpligt att insatsen tillhandahålls på det sättet. Detta kan i vissa fall begränsa barns direkta tillgång till stöd. Stadsdelsförvaltningen bedömer dock att den föreslagna hanteringen av insatser bidrar till att skapa fler ingångar till socialtjänsten, vilket stärker möjligheten att fånga upp barn och familjer i tid.

Tillgänglighet

Stadsdelsförvaltningen bedömer att förslaget har potential att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning genom att kontakten med socialtjänsten förenklas och att insatser kan ges utan formell myndighetsutövning. En enkel och tydlig ingång kan sänka trösklarna för personer som upplever att handläggningsprocesser är betungande eller svåra att överblicka. Enligt lag är dock vissa insatser för personer med funktionsnedsättning fortsatt behovsprövade, exempelvis bostad med särskild service. Det är därför viktigt att information om vilka insatser som omfattas av beslutsordningen är tydlig och tillgänglig i olika format. Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att förslaget syftar till att förenkla och skapa likvärdig tillgång till socialtjänstens stöd, under förutsättning att tillgänglighetsperspektivet integreras i kommunikation, registrering och genomförande av insatserna.

Äldreperspektiv

Stadsdelsförvaltningen bedömer att förslaget kan underlätta för äldre att få stöd, eftersom insatser utan behovsprövning kan göra det enklare att ta kontakt och få hjälp utan att behöva gå igenom en formell prövning. Det kan vara särskilt värdefullt för äldre personer som har svårigheter att navigera i myndighetskontakter eller undviker att ta kontakt med socialtjänsten. Vissa insatser för äldre, till exempel särskilt boende, är dock enligt lag alltid behovsprövade och omfattas inte av möjligheten till beslut om insatser utan prövning. Stadsdelsförvaltningen bedömer därför att det är viktigt att tydlig information ges till invånare för att undvika felaktiga förväntningar på vilka stödformer som omfattas. Tidiga och förebyggande insatser bedöms kunna ge äldre bättre stöd i rätt tid, vilket ökar möjligheten att bibehålla god hälsa och självständighet längre.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Framställan – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, arbetsmarknadsnämnden
2. Tjänsteutlåtande – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, arbetsmarknadsnämnden
3. Framställan – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, socialnämnden
4. Tjänsteutlåtande – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, socialnämnden
5. Framställan – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, äldre- och vårdnämnden
6. Tjänsteutlåtande – Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, äldre- och vårdnämnden

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-12-04
Jenny Johansson, Avdelningschef	2025-12-04